

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤษ ภูริสินสิทธิ์. เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยเทคโนโลยี. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรกฎาคม 2523.
- _____. เศรษฐศาสตร์สำหรับประเทศกำลังพัฒนา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กาญจน์ พลจันทร์. ความเจริญเติบโตของภูมิภาค : ทฤษฎีและการใช้ทฤษฎีในการวิเคราะห์ (Regional Growth : Theory and Its Application). พฤศจิกายน 2524.
- กาญจน์ พลจันทร์ และ สมลักษณ์รัตน์ วัฒนวิฑูกร. การพัฒนาเมืองในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (Urbanization in Regional Development). พฤศจิกายน 2524.
- เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปีการเพาะ 2527 / 2528 ถึงปีการเพาะปลูก 2536 / 2537.
- เกษมสันต์ วีระกุล. "ภาคอุตสาหกรรมและระบบเศรษฐกิจ" เศรษฐสาร. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปีที่ 3 ฉบับที่ 6. พฤศจิกายน 2532.
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 (แก้ไขเพิ่มเติม) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กันยายน 2529.
- ไกรยุทธ ชิตยาคีรินทร์. หลักการงบประมาณแผ่นดิน. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. สรุปผลการสัมมนาคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาดังเศรษฐกิจ (กรอ.) ภูมิภาค. 17 ธันวาคม 2536.
- _____. ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด อนุกรมปีฐานใหม่ 2524-2534. ฝ่ายผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด กองบัญชีประชาชาติ. มีนาคม 2537
- _____. ผลิตภัณฑ์ประชาชาติและจังหวัด ปี 2536. ฝ่ายผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด กองบัญชีประชาชาติ.
- _____. ประเทศไทยในทศวรรษที่ 21 มุ่งสู่ความเป็นเศรษฐกิจด้านหน้า. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 31 ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน-ตุลาคม 2537.
- _____. บริการพื้นฐาน : โอกาสและความหวังในการพัฒนา. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม-เมษายน 2535.
- _____. โอกาสและแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. เมษายน 2532.
- _____. โอกาสและแนวทางการพัฒนาภาคกลาง. สิงหาคม 2532.

- ____. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับภาค เรื่อง แนวคิดการพัฒนาภาคกลางตอนบนในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 8. ศูนย์พัฒนาภาคกลาง พฤษภาคม 2538.
- ____. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับภาค เรื่อง แนวคิดการพัฒนาภาคตะวันตกในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 8. ศูนย์พัฒนาภาคกลาง พฤษภาคม 2538.
- ____. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับภาค เรื่อง แนวคิดการพัฒนาภาคตะวันออกในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 8. ศูนย์พัฒนาภาคกลาง เมษายน 2538.
- จรินทร์ เทศวานิช. รัฐและเอกชนกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. เศรษฐกิจไทยและความสัมพันธ์ระหว่าง ธุรกิจกับรัฐบาล. หน่วยที่ 13 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2534.
- เจษฎา โลหะอุจน์จิตร. นโยบาย มาตรการ และสถาบันเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบท. โครงการวิจัย อุตสาหกรรมและการจ้างงานในชนบท. มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- ณรงค์ สัจพันโรจน์. การจัดทำ อนุมัติ และการบริหารงบประมาณแผ่นดิน (ทฤษฎีและปฏิบัติ) พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : บริษัทพิชการพิมพ์. 2536.
- ดาราวัฒน์ อานันท์หนองสงศ์. การเติบโตอุตสาหกรรมในฐานะที่เป็นกระบวนการแพร่ขยาย : ศึกษาเปรียบเทียบ ระหว่างประเทศ. วารสารเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์. ปีที่ 1 เล่มที่ 3 (ธันวาคม 2532). 383-424.
- ทหารไทย จำกัด, ธนาคาร. เศรษฐกิจสามเทศ ปีที่ 1 ฉบับที่ 8 สิงหาคม 2536.
- ____. เศรษฐกิจสามเทศ ปีที่ 2 ฉบับที่ 6 มิถุนายน 2536.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาวะเศรษฐกิจภาคกลางปี 2536 และแนวโน้มปี 2537.
- ____. ภาวะเศรษฐกิจภาคกลางปี 2537 และแนวโน้มปี 2538.
- ____. สาขาภาคเหนือ. รายงานเศรษฐกิจและการเงินภาคเหนือ. ตั้งแต่ปี 2527-2538.
- ____. สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานเศรษฐกิจและการเงินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ตั้งแต่ปี 2527-2538
- ____. สาขาภาคใต้. รายงานเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้. ตั้งแต่ปี 2527-2538
- ประจักษ์ ศกุนตะลักษณ์. เศรษฐศาสตร์ภูมิภาค : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2524.
- ไพรัช กฤษณเมษ. พัฒนาการเศรษฐกิจเบื้องต้น. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3).
- เมธี ครองแก้ว. รัฐบาลกับช่องว่างทางรายได้ของประชาชน. 2523.
- รัตนา สายคณิต. พัฒนาการเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2523.
- วันชัย ริมวิทยาการ. ทฤษฎีพัฒนาเศรษฐกิจ. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. " การออมและการลงทุนของไทยในปัจจุบัน " เศรษฐสาร. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พฤษภาคม 2535.

ศิริพรรณ กิติประวัติ และ นวลอนงค์ ไกรประยูร " รัฐบาลกับแผนงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับ
การขยายตัวทางเศรษฐกิจไทยในทศวรรษหน้า " วารสารเศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพ จำกัด. ปีที่
23 ฉบับที่ 5. พฤษภาคม 2534. 249 - 261.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย,มูลนิธิ. ตลาดแรงงานอุตสาหกรรมภูมิภาค. 2533.

____. การศึกษาอุตสาหกรรมรายสาขา และการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ต่างจังหวัด (เล่ม 2) ฝ่ายการวิจัย
อุตสาหกรรม การค้า และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. 2534.

____. รายงานสรุปอุตสาหกรรมและการจ้างงานในต่างจังหวัด. โครงการวิจัยอุตสาหกรรมและการจ้างงานใน
ชนบท. เมษายน 2533.

____. แนวทางการปรับปรุงเครื่องมือกลไกของรัฐเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและการค้า เล่ม 2. 2534.

สถิติแห่งชาติ,สำนักงาน. รายงานผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร (รอบที่ 3). สิงหาคม ปี 2527-2536.

____. สมุดรายงานสถิติภาค ภาคเหนือ พ.ศ. 2537

____. สมุดรายงานสถิติภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2535

____. สมุดรายงานสถิติภาค ภาคใต้ พ.ศ. 2537

____. สมุดรายงานสถิติภาค ภาคตะวันออก พ.ศ. 2536

____. สมุดรายงานสถิติภาค ภาคตะวันตก พ.ศ. 2536

____. สมุดรายงานสถิติภาค ภาคกลาง พ.ศ. 2537

____. สมุดรายงานสถิติภาค กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2537

____. รายงานการศึกษาและรายงานครู พ.ศ. 2536

สมศักดิ์ แต้มบุญเลิศชัย. ภาพรวมของอุตสาหกรรมในภูมิภาค. โครงการวิจัยอุตสาหกรรมและการจ้างงานใน
ชนบท มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. เมษายน 2533.

สาธารณสุข, กระทรวง. รายงานทรัพยากรสาธารณสุข พ.ศ. 2536 มีนาคม 2538

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. ทฤษฎีและนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ. หน่วยที่ 1 - 8.

____. การคลังและงบประมาณ หน่วยที่ 9 - 15.

____. เศรษฐศาสตร์ภูมิภาคและเมือง. เล่ม 1. และเล่ม 2.

____. เศรษฐศาสตร์สวัสดิการและสิ่งแวดล้อม. เล่มที่ 1 และ เล่มที่ 2. 2528.

ภาษาอังกฤษ

Borte, G.H. and Stein, J.L. " Regional Growth and Maturity in the United States : A Study of
Regional Structural Change ", in L. Needleman (ed.). Regional analysis. Penguin
Books. Baltimore 1968. PP.159-197.

- Christer Anderstig and Lars-Goran Mattsson (1989). Interregional Allocation Models of Infrastructure Investment. Annual Regional Sciences 23. 287-298.
- Garcia - Mila, Teresa and Therese J. McGuire. " The Contribution of Publicly Provided Input to State "Economies " . Working Paper No. 292. Department of Economics. State University of New York at Stony Brook. July 1987.
- K.T. Duffy - Deno and R.W. Eberts. Public Infrastructure and Regional Economic Development : A Simultaneous Equation Approach. Journal of Urban Economics 30(1991). 329-343.
- Jay Helms. "The Effect of State and Local Taxes on Economic Growth : A Time Series - Cross Section Approach" The Review of Economics and Statistics 67. 574-582 (1985)
- Peter Nijkamp. Handbook of Regional and Urban Economics. Amsterdam North Holland. 1986 2v.
- Richard A. Musgrave, Peggy B. Musgrave. Public Finance in Theory and Practice. Third Edition. 108-135.
- Thomas Roman and Ganti Subrahmanyam " State and Local Taxes , Transfer and Regional Economic Growth" Southern Economic Journal. October 1979. Vol. 46 Number 2.
- Thomas R. Plaut and Joseph E. Pluta. " Business Climate, Taxes and Expenditure, and State Industrial Growth in the United States. " Southern Economic Journal. July 1983. Vol. 50 Number 1.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

การกำหนดสมการการลงทุนภาครัฐ

การกำหนดระดับการลงทุนภาครัฐเป็นไปตามหลักการจัดสินค้าสาธารณะตามความพึงพอใจในการตัดสินใจของสังคม ในสมการฟังก์ชันอรรถประโยชน์ ผู้บริโภคจะบริโภคสินค้าเอกชนและสินค้าสาธารณะโดย

$$\text{Max } U = u(X_t, G_t/S_t)$$

$$\text{สมการข้อจำกัด } Y_t = P_t X_t + \delta Y_t \quad \text{---(1)}$$

โดยที่ Y_t คือ รายได้ของผู้บริโภค

δ ' อัตราภาษีท้องถิ่น

P_t ' ราคาสินค้า X

$g_t = \delta Y_t$ ' รายจ่ายลงทุนของรัฐในแต่ละภาค

จากสมการที่ 1 จะได้

$$Z = U(X_t, G_t/S_t) + \lambda(Y_t - P_t X_t - \sigma G_t/S_t)$$

$$Z_\lambda = Y_t - P_t X_t - \sigma G_t/S_t \quad \text{---(2)}$$

$$Z_X = U_{Xt} - \lambda P$$

$$Z_{G/S_t} = U_{G/S_t} - \lambda \sigma$$

จากสมการที่ (2) นำ $Z_X/Z_{G/S_t}$ จะได้ $\frac{U_{X_t}}{U_{G_t/S_t}} = \frac{\lambda P_t}{\lambda \sigma}$

หา total differential

$$-P_t dX_t - \sigma dG_t/S_t = X_t dP_t + G_t/S_t d\sigma - dY \quad \text{---(3)}$$

$$-P_t d\lambda + U_{XX} dX_t + U_{XG} dG_t/S_t = \lambda dP_t \quad \text{---(4)}$$

$$-\sigma d\lambda + U_{GX} dX_t + U_{GG} dG_t/S_t = \lambda d\sigma \quad \text{---(5)}$$

ถ้า $dY \neq 0$

$$-P_t \frac{\partial X_t}{\partial Y} + \sigma \frac{\partial G_t/S_t}{\partial Y} = -1$$

$$-P_t \frac{\partial \lambda}{\partial Y} + U_{XX} \frac{\partial X_t}{\partial Y} + U_{XG} \frac{\partial G_t/S_t}{\partial Y} = 0$$

$$-\sigma \frac{\partial \lambda}{\partial Y} + U_{GX} \frac{\partial X_t}{\partial Y} + U_{GG} \frac{\partial G_t / S_t}{\partial Y} = 0$$

$$\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix} \begin{vmatrix} \frac{\partial \lambda}{\partial Y} \\ \frac{\partial X_t}{\partial Y} \\ \frac{\partial G_t / S_t}{\partial Y} \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} -1 \\ 0 \\ 0 \end{vmatrix}$$

$$\begin{aligned} \frac{\partial \bar{X}}{\partial Y} &= \frac{\begin{vmatrix} 0 & -1 & -\sigma \\ -P_t & 0 & U_{XG} \\ -\sigma & 0 & U_{GG} \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \\ &= \frac{\sigma U_{GX} - P_t U_{GG}}{P_t \sigma U_{XG} + P_t \sigma U_{GX} - \sigma^2 U_{XX} - P_t^2 U_{GG}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \frac{\partial \overline{G_t / S_t}}{\partial Y} &= \frac{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -1 \\ -P_t & U_{XX} & 0 \\ -\sigma & U_{GX} & 0 \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \\ &= \frac{P_t U_{GX} - \sigma U_{XX}}{P_t \sigma U_{XG} + P_t \sigma U_{GX} - \sigma^2 U_{XX} - P_t^2 U_{GG}} \end{aligned}$$

$$\text{ถ้า } \frac{\partial \bar{X}}{\partial Y} \text{ และ } \frac{\partial \overline{G_t / S_t}}{\partial Y} > 0$$

ถ้ารายได้เพิ่มขึ้น ผู้บริโภคจะบริโภคสินค้าเอกชนและสินค้าสาธารณะเพิ่มขึ้น แสดงว่าสินค้าเอกชนและสินค้าสาธารณะเป็น normal goods

$$\text{ถ้า } \frac{\partial \bar{X}}{\partial Y} \text{ และ } \frac{\partial \overline{G_t / S_t}}{\partial Y} < 0$$

ถ้ารายได้เพิ่มขึ้น ผู้บริโภคจะบริโภคสินค้าเอกชนและสินค้าสาธารณะลดลง แสดงว่าสินค้าเอกชนและสินค้าสาธารณะเป็น inferior goods

$$\text{ถ้า } U_x, U_g > 0, \quad U_{xx}, U_{gg} < 0$$

เป็นไปตามกฎการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์ (law of diminishing marginal utility)

$$\text{ถ้า } dP_t \neq 0$$

$$\begin{aligned} -P_t \frac{\partial X_t}{\partial P_t} + \sigma \frac{\partial G_t / S_t}{\partial P_t} &= X_t \\ -P_t \frac{\partial \lambda}{\partial P_t} + U_{xx} \frac{\partial X_t}{\partial P_t} + U_{xg} \frac{\partial G_t / S_t}{\partial P_t} &= \lambda \\ -\sigma \frac{\partial \lambda}{\partial P_t} + U_{gx} \frac{\partial X_t}{\partial P_t} + U_{gg} \frac{\partial G_t / S_t}{\partial P_t} &= 0 \end{aligned}$$

$$\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{xx} & U_{xg} \\ -\sigma & U_{gx} & U_{gg} \end{vmatrix} \begin{vmatrix} \partial \lambda / \partial P_t \\ \partial X_t / \partial P_t \\ \partial G_t / S_t / \partial P_t \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} X_t \\ \lambda \\ 0 \end{vmatrix}$$

$$\begin{aligned} &= \frac{\lambda(P_t, U_{gg})}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{xx} & U_{xg} \\ -\sigma & U_{gx} & U_{gg} \end{vmatrix}} \\ \frac{\partial \bar{X}}{\partial P_t} &= \frac{\begin{vmatrix} 0 & X_t & -\sigma \\ -P_t & \lambda & U_{xg} \\ -\sigma & 0 & U_{gg} \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{xx} & U_{xg} \\ -\sigma & U_{gx} & U_{gg} \end{vmatrix}} \end{aligned}$$

$$\frac{\partial \bar{X}}{\partial P_t} = -\frac{\bar{X}_t}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{xx} & U_{xg} \\ -\sigma & U_{gx} & U_{gg} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} -P_t & U_{xg} \\ -\sigma & U_{gg} \end{vmatrix} + \frac{\bar{\lambda}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{xx} & U_{xg} \\ -\sigma & U_{gx} & U_{gg} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} 0 & -\sigma \\ -\sigma & U_{gg} \end{vmatrix}$$

$$\frac{\partial G_t / S_t}{\partial P_t} = \frac{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & X_t \\ -P_t & U_{XX} & \lambda \\ -\sigma & U_{GX} & 0 \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}}$$

$$\frac{\partial G_t / S_t}{\partial P_t} = \frac{\bar{X}_t}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} -P_t & U_{XX} \\ -\sigma & U_{GX} \end{vmatrix} - \frac{\bar{\lambda}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} 0 & -P_t \\ -\sigma & U_{GX} \end{vmatrix}$$

ถ้าราคาสินค้าเอกชนสูงขึ้น (P_t) จะทำให้รายได้ที่แท้จริงลดลง
จากสมการข้อจำกัดของงบประมาณ (หรือรายได้)

$$Y_t = P_t X_t + \delta Y_t$$

ถ้าเราทดแทนการลดลงของงบประมาณ โดยให้งบประมาณ (รายได้) เพิ่มขึ้นเพื่อให้ผู้บริโภคอยู่บนเส้นความพอใจเท่าเดิม (Indifference Curve) จะทำให้

$$\begin{aligned} -P_t \frac{\partial X_t}{\partial P_t} + \sigma \frac{\partial G_t / S_t}{\partial P_t} &= 0 \\ -P_t \frac{\partial \lambda}{\partial P_t} + U_{XX} \frac{\partial X_t}{\partial P_t} + U_{XG} \frac{\partial G_t / S_t}{\partial P_t} &= \lambda \\ -\sigma \frac{\partial \lambda}{\partial P_t} + U_{GX} \frac{\partial X_t}{\partial P_t} + U_{GG} \frac{\partial G_t / S_t}{\partial P_t} &= 0 \end{aligned}$$

$$\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix} \begin{vmatrix} \partial \lambda / \partial P_t \\ \partial X_t / \partial P_t \\ \partial G_t / S_t / \partial P_t \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 0 \\ \lambda \\ 0 \end{vmatrix}$$

$$\left. \frac{\partial \bar{X}}{\partial P_t} \right)_{\text{compensate}} = \frac{\begin{vmatrix} 0 & 0 & -\sigma \\ -P_t & \lambda & U_{XG} \\ -\sigma & 0 & U_{GG} \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}}$$

$$= \frac{\bar{\lambda}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} 0 & -\sigma \\ -\sigma & U_{GG} \end{vmatrix} < 0$$

$$= \frac{\bar{\lambda}(-\sigma^2)}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} < 0$$

$$\frac{\partial X_t}{\partial P_t} = -X \left(\frac{\partial \bar{X}}{\partial Y} \right) + \frac{\partial \bar{X}}{\partial P_t} \text{ compensate}$$

$$= -X \left(\frac{\partial \bar{X}}{\partial Y} \right) + \frac{\partial X}{\partial P_t}$$

Total effect = Income effect + Substitution effect

(มีค่าบวก หรือลบ) (มีค่าลบ)

$$\left. \frac{\partial G_t / S_t}{\partial P_t} \right) \text{ compensate} = \frac{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & 0 \\ -P_t & U_{XX} & \lambda \\ -\sigma & U_{GX} & 0 \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}}$$

$$= \frac{\bar{\lambda}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} 0 & -P_t \\ -\sigma & U_{GX} \end{vmatrix}$$

$$= \frac{\bar{\lambda}(-\sigma - P_t)}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}}$$

กรณีที่ 1 ถ้า Total effect มีค่าเป็นลบ (หรือ $\frac{\partial X_t}{\partial P_t} < 0$) Income effect มีค่าเป็นลบ และ Substitution effect มีค่าเป็นลบ แสดงว่า สินค้าที่ผู้บริโภคบริโภคเป็นสินค้าปกติ (normal goods)

กรณีที่ 2 ถ้า Total effect มีค่าบวก (หรือ $\frac{\partial X_t}{\partial P_t} > 0$) Income effect มีค่าเป็นบวก และ Substitution effect มีค่าเป็นลบ แต่ Income effect มีค่ามากกว่า Substitution effect แสดงว่า สินค้าที่ผู้บริโภคบริโภคเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ (Giffen goods)

ถ้า $d\sigma \neq 0$

$$\begin{aligned} -P_t \frac{\partial X_t}{\partial \sigma} + \sigma \frac{\partial G_t / S_t}{\partial \sigma} &= \frac{G_t}{S_t} \\ -P_t \frac{\partial \lambda}{\partial \sigma} + U_{XX} \frac{\partial X_t}{\partial \sigma} + U_{XG} \frac{\partial G_t / S_t}{\partial \sigma} &= 0 \\ -\sigma \frac{\partial \lambda}{\partial \sigma} + U_{GX} \frac{\partial X_t}{\partial \sigma} + U_{GG} \frac{\partial G_t / S_t}{\partial \sigma} &= \lambda \end{aligned}$$

$$\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix} \begin{vmatrix} \partial \lambda / \partial \sigma \\ \partial X_t / \partial \sigma \\ \partial G_t / S_t / \partial \sigma \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} G_t / S_t \\ 0 \\ \lambda \end{vmatrix}$$

$$\frac{\partial \bar{X}}{\partial \sigma} = \frac{\begin{vmatrix} 0 & G_t / S_t & -\sigma \\ -P_t & 0 & U_{XG} \\ -\sigma & \lambda & U_{GG} \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}}$$

$$\frac{\partial \bar{X}}{\partial \sigma} = - \frac{\overline{G_t / S_t}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} -P_t & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GG} \end{vmatrix} - \frac{\bar{\lambda}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} 0 & -\sigma \\ -\sigma & U_{XG} \end{vmatrix}$$

$$\frac{\partial \bar{G}_t / S_t}{\partial \sigma} = \frac{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & G_t / S_t \\ -P_t & U_{XX} & 0 \\ -\sigma & U_{GX} & \lambda \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}}$$

$$\frac{\partial \bar{G}_t / S_t}{\partial \sigma} = \frac{\bar{G}_t / S_t}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} -P_t & U_{XX} \\ -\sigma & U_{GX} \end{vmatrix} + \frac{\bar{\lambda}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} 0 & -P_t \\ -\sigma & U_{XX} \end{vmatrix}$$

ถ้าราคาสินค้าเอกชน (X_t) ลดลง ทำให้ผู้บริโภคบริโภคสินค้าเอกชนสูงขึ้น และสินค้าสาธารณะ (G_t / S_t) ลดลง เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความพอใจเท่าเดิม จะได้

$$\begin{aligned} -P_t \frac{\partial X_t}{\partial \sigma} + \sigma \frac{\partial G_t / S_t}{\partial \sigma} &= 0 \\ -P_t \frac{\partial \lambda}{\partial \sigma} + U_{XX} \frac{\partial X_t}{\partial \sigma} + U_{XG} \frac{\partial G_t / S_t}{\partial \sigma} &= 0 \\ -\sigma \frac{\partial \lambda}{\partial \sigma} + U_{GX} \frac{\partial X_t}{\partial \sigma} + U_{GG} \frac{\partial G_t / S_t}{\partial \sigma} &= \lambda \end{aligned}$$

$$\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix} \begin{vmatrix} \partial \lambda / \partial \sigma \\ \partial X_t / \partial \sigma \\ \partial G_t / S_t / \partial \sigma \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 0 \\ 0 \\ \lambda \end{vmatrix}$$

$$\left. \frac{\partial X}{\partial \sigma} \right)_{\text{compensate}} = \frac{\begin{vmatrix} 0 & 0 & -\sigma \\ -P_t & 0 & U_{XG} \\ -\sigma & \lambda & U_{GG} \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}}$$

$$= - \frac{\bar{\lambda}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} -P_t & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GG} \end{vmatrix}$$

$$\left. \frac{\partial \bar{G}_t / S_t}{\partial \sigma} \right)_{\text{compensate}} = \frac{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & 0 \\ -P_t & U_{XX} & 0 \\ -\sigma & U_{GX} & \lambda \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}}$$

$$= \frac{\bar{\lambda}}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}} \begin{vmatrix} 0 & -P_t \\ -P_t & U_{XX} \end{vmatrix}$$

$$= \frac{\bar{\lambda}(-P_t^2)}{\begin{vmatrix} 0 & -P_t & -\sigma \\ -P_t & U_{XX} & U_{XG} \\ -\sigma & U_{GX} & U_{GG} \end{vmatrix}}$$

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หลักเกณฑ์การพิจารณางบประมาณ มีดังต่อไปนี้

1. สำนักงบประมาณจะยึดถือกรอบวงเงินของแต่ละด้านเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี
2. ยึดถือแนวนโยบายในการจัดทำงานงบประมาณประจำปีแต่ละปี ซึ่งสำนักงบประมาณได้กำหนดขึ้นแต่ละปี และนำมาใช้เป็นหลักเพื่อการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เป็นพิเศษตามความเหมาะสมแก่กิจกรรมงานโครงการที่มีความสอดคล้องสนับสนุน และตอบสนองต่อนโยบายเหล่านั้น
3. พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และงานที่ทำของโครงการนั้นๆ ภายใต้อขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ
4. กรณีการตั้งงบประมาณที่มีทั้งโครงการเดิม โครงการใหม่ โครงการวิจัย โครงการเงินกู้ สำนักงบประมาณจะพิจารณาตั้งงบประมาณดังนี้คือ

4.1 โครงการเดิม

4.1.1 พิจารณาบททวนวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และงานที่ทำว่ามีความสอดคล้องกับภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของกรมหรือรัฐวิสาหกิจ นโยบายรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หากไม่สอดคล้องหรือสมควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก็ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข โดยให้นำผลสำเร็จของงานโครงการมาพิจารณาด้วย

4.1.2 ให้พิจารณาบททวนการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย ปริมาณงาน และประโยชน์ที่พึงได้รับ หากผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือได้ผลไม่คุ้มกับรายจ่ายให้พิจารณาลดเป้าหมายลง

4.2 โครงการใหม่

4.2.1 การเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายให้เสนอเฉพาะงานโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี หรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือเป็นนโยบายพิเศษของรัฐบาล

4.2.2 ให้แสดงเหตุผลและความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ

4.2.3 มีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ชัดเจน และมีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์เป้าหมายของแผนงานในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดทั้งนโยบายรัฐบาล

4.2.4 ให้แสดงระยะเวลาของโครงการ ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นของโครงการและค่าใช้จ่ายแยกรายปี แหล่งเงินค่าใช้จ่าย วิธีดำเนินงาน สถานที่ดำเนินงาน รวมทั้งผลผลิตและผลประโยชน์ที่จะได้รับ

4.2.5 กรณีเป็นโครงการจัดหาครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างที่มีระยะเวลาดำเนินการเกินกว่า 1 ปี ให้แยกออกมาตั้งเป็นโครงการโดยเฉพาะ ทั้งนี้ให้พิจารณาวัตถุประสงค์ เป้าหมายและผลลัพธ์ให้มีความเหมาะสมตามความจำเป็นด้วย

4.3 โครงการวิจัย

4.3.1 ให้แยกโครงการวิจัยตั้งเป็นโครงการโดยเฉพาะและให้ตั้งงบประมาณตามหมวดรายจ่ายที่เกี่ยวข้อง สำหรับกรณีที่มีโครงการย่อยๆเป็นจำนวนมากให้รวมไว้เป็นโครงการเดียวกัน

4.3.2 ให้เสนอโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นอันดับแรก โดยส่งผลการวิจัยมาประกอบการพิจารณาด้วยว่าให้ผลคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปหรือไม่ ซึ่งจะเน้นโครงการวิจัยที่ให้ผลการวิจัยที่ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

4.4 โครงการเงินกู้

4.4.1 กรณีเป็นโครงการต่อเนื่องให้พิจารณาทบทวนความเหมาะสมและความคุ้มค่าของโครงการ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำหรับโครงการเงินกู้ขนาดใหญ่ ให้พิจารณากำหนดขนาดของโครงการที่มีภาระผูกพันงบประมาณเป็นจำนวนมากให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม และให้ตั้งงบประมาณตามความจำเป็นและความสามารถในการใช้จ่ายเงิน

4.4.2 กรณีเป็นโครงการเงินกู้ใหม่ ให้พิจารณาถึงความเหมาะสม ผลตอบแทนของโครงการ และเงื่อนไขที่ดีของแหล่งเงินกู้ โดยเฉพาะโครงการเงินกู้ใหม่ที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการควรจะเป็นโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการนโยบายหนี้ของประเทศ

5. การพิจารณางบประมาณ จำแนกตามหมวดรายจ่าย มีรายละเอียดที่จะต้องพิจารณาดังนี้

5.1 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

5.1.1 การพิจารณารายจ่ายประเภทเงินเดือน

เงินเดือนอัตราเดิม ควรพิจารณาดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนอัตราเดิม ซึ่งหมายถึงอัตราตั้งใหม่ในปัจจุบัน และอัตราตั้งใหม่ระหว่างปีด้วยว่าถูกต้องหรือไม่ โดยพิจารณาจากแบบค่าขอเปรียบเทียบกับจำนวนที่ปรากฏในเอกสารงบประมาณปีปัจจุบัน แบบยืนยันยอดอัตราเงินเดือนตั้งใหม่ และหนังสือตอบอนุมัติตั้งอัตราใหม่ระหว่างปี หากจำนวนไม่ตรงกันให้พิจารณาว่าเพิ่มหรือลดลง เพราะเหตุใด

2. พิจารณางบประมาณอัตราเดิมที่ขอตั้งว่าถูกต้องหรือไม่

3. พิจารณาเงินเพิ่มอื่นๆที่จ่ายควบกับเงินเดือนว่าถูกต้องหรือไม่

เงินเดือนอัตราใหม่ ควรพิจารณาดังนี้

1. อัตราใหม่ที่ขอตั้งว่ามีก็อัตรา ตำแหน่งอะไรบ้าง

2. ให้พิจารณาเหตุผล ความจำเป็นว่าสัมพันธ์กับปริมาณงานที่ต้องทำหรือไม่

3. เป็นอัตราที่ได้รับอนุมัติจากหน่วยงาน หรือสถาบันที่มีอำนาจแล้วหรือยัง เช่น กงพ. กม. กค. กต. เป็นต้น

4. มีอัตราว่างตำแหน่งเดียวกันหรือไม่ ถ้ามีก็พิจารณาว่าจะใช้อัตราว่างที่ยังไม่บรรจุแทน การตั้งอัตราใหม่ได้หรือไม่

5. การตั้งอัตราใหม่บางตำแหน่งให้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่จะหาคนมาบรรจุใน ตำแหน่งที่ตั้งใหม่ประกอบด้วย

6. ให้คำนึงแนวทางการตั้งอัตราใหม่ที่สำนักงบประมาณกำหนด และมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการเพิ่มอัตราข้าราชการและลูกจ้าง

7. เมื่อได้กำหนดตำแหน่ง จำนวนอัตราที่ควรอนุมัติแล้วให้พิจารณาระยะเวลาของอัตราที่ จะตั้งใหม่ให้สอดคล้องกับความจำเป็นขอตำแหน่งนั้น

8. คำนวณเงินงบประมาณสำหรับอัตราตั้งใหม่ อัตราและตำแหน่งใดที่มีเงินเพิ่มพิเศษจ่าย ควบกับเงินเดือนก็พิจารณาตั้งงบประมาณให้สอดคล้องกันด้วย

5.2 รายจ่ายประเภทค่าจ้างประจำ ให้พิจารณาตามแนวทางการพิจารณารายจ่ายประเภทเงิน เดือนโดยอนุโลม

สำหรับอัตราใหม่ ให้พิจารณาตามกรอบอัตรากำล้างลูกจ้างประจำและเงื่อนไขที่สำนักงบ ปรมาณ กำหนดรวมทั้งอัตราค่าจ้างขั้นสูงขั้นต่ำที่กรมบัญชีกลางกำหนดด้วย

5.3 รายจ่ายหมวดค่าจ้างชั่วคราว หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าแรงงานสำหรับการทำงานปกติแก่ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ

การพิจารณารายจ่ายค่าจ้างชั่วคราว มีข้อควรพิจารณาดังนี้

(1) พิจารณางบประมาณลักษณะงานและปริมาณของงาน/โครงการนั้นว่าจำเป็นต้องมี ลูกจ้างชั่วคราวหรือไม่

(2) หากจำเป็นต้องมี ให้พิจารณาว่าจำเป็นต้องใช้จ่ายจำนวนเท่าไร โดยใช้เกณฑ์คำนวณ เป็น คน/วัน คน/เดือน คน/ปี หรือรายชั่วโมง

(3) การกำหนดอัตราค่าจ้างชั่วคราว ให้กำหนดอัตราค่าจ้างตามขั้นต่ำของตำแหน่งข้าราชการหรือลูกจ้างแล้วแต่กรณี ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องกำหนดอัตราค่าจ้างสูงกว่า หรือกำหนดตำแหน่งที่ แตกต่างไปจากข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ อัตราค่าจ้างชั่วคราวตำแหน่งนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก กรมบัญชีกลางก่อน

(4) การพิจารณากำหนดลูกจ้างชั่วคราว ดังกล่าวข้างต้น ให้พิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ สร. 0203/ว 245 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2523 ข้อ ข.7 และมติคณะรัฐมนตรี ที่ สร. 0203/ว 4 ลงวันที่ 5 มกราคม 2525 ข้อ 1

5.4 รายจ่ายหมวดค่าตอบแทน ให้อภัย และวัสดุ

(1) การพิจารณารายจ่ายประเภทค่าตอบแทน มีข้อควรพิจารณาดังนี้

- 1) ให้พิจารณาความจำเป็นของค่าตอบแทน และแต่ละรายการว่าควรมีหรือไม่
- 2) พิจารณากำหนดค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทน รายการที่จำเป็นต้องมีให้สอดคล้องกับปริมาณงาน กำหนดระยะเวลา จำนวนคน โดยคำนึงถึงระเบียบ กฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสถิติรายจ่ายจริงด้วย

(2) การพิจารณารายจ่ายประเภทค่าใช้จ่าย รายจ่ายประเภทค่าใช้จ่ายบางรายการที่มีเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานประมาณกำหนดไว้ เช่น ค่าซ่อมแซมพาหนะ ก็ให้พิจารณาค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

(3) การพิจารณารายจ่ายประเภทค่าวัสดุ ให้พิจารณาตามแนวทางการพิจารณารายจ่ายประเภทค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายโดยอนุโลม แต่มีข้อสังเกตที่ควรระวังคือ บางรายการอาจมีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างค่าวัสดุและค่าครุภัณฑ์ ดังนั้นจึงควรตรวจสอบกับเอกสารการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณด้วย

นอกจากนี้สำนักงานประมาณยังได้กำหนดลักษณะค่าใช้จ่ายบางรายการให้เป็นค่าวัสดุด้วย คือ

- ค่าซื้อสิ่งของซึ่งตามปกติมีอายุการใช้งาน แต่มีราคาหน่วยหนึ่งหรือซื้อครั้งหนึ่งไม่เกิน 1,000 บาท ตามตัวอย่างสิ่งของซึ่งตามปกติอายุการใช้งานให้เบิกจ่ายในค่าวัสดุ แต่ถ้าราคาเกิน 1,000 บาท หรือเป็นสิ่งของซึ่งระบุไว้ในรายจ่ายค่าครุภัณฑ์ให้เบิกจ่ายในหมวดค่าครุภัณฑ์
- ค่าใช้จ่ายต่างๆในการสั่งซื้อของดังกล่าวจากต่างประเทศโดยตรง ซึ่งต้องชำระพร้อมค่าสิ่งของ เช่น ค่าขนส่งจากต่างประเทศมายังประเทศไทย ค่าภาษีในต่างประเทศ ค่าประกันสิ่งของ เป็นต้น
- ในกรณีที่บุคคลภายนอกรับจ้างเหมาทำของ ที่มีลักษณะเป็นค่าวัสดุ ให้เบิกค่าใช้จ่ายประเภทค่าวัสดุ ส่วนค่าจ้างแรงงานของบุคคลภายนอก ให้เบิกจ่ายในประเภทค่าใช้จ่าย และกรณีที่มีส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการเอง ให้เบิกจ่ายค่าสิ่งของนั้นในประเภทค่าวัสดุเช่นกัน

5.5 รายจ่ายหมวดค่าสาธารณูปโภค มีข้อควรพิจารณาดังนี้

1. งบประมาณจากแนวโน้มสถิติรายจ่ายจริง
2. พิจารณาจากอัตราค่าสาธารณูปโภคแต่ละประเภทว่ามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงมากน้อยเพียงใด
3. กรณีที่มีอาคารใหม่หรือปริมาณงานเพิ่มขึ้นก็ให้พิจารณาเพิ่มให้ตามความจำเป็น ซึ่งค่าสาธารณูปโภคบางประเภทอาจจะใช้ประมาณการ หรือค่าเฉลี่ยการใช้สาธารณูปโภคต่อคนมาคำนวณได้

5.6 รายจ่ายหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง การพิจารณารายจ่ายประเภทค่าครุภัณฑ์ มีข้อควรพิจารณาดังนี้

1. พิจารณาค่าครุภัณฑ์เป็นรายการๆ ไป กรณีเป็นชุดให้พิจารณาเป็นชุด
2. พิจารณาแผนความต้องการครุภัณฑ์ของแต่ละรายการหรือของแต่ละชุดแล้วแต่กรณีว่ามีแผนความต้องการเป็นจำนวนเท่าใด มีเหตุผลในการกำหนดความต้องการเป็นจำนวนเงินเท่าใด แล้วแจกจ่ายอย่างไร

3. พิจารณาครุภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมว่ามีจำนวนเท่าใด อายุการใช้งานและสภาพเป็นอย่างไร โดยศึกษาจากบัญชีครุภัณฑ์ประกอบ

4. พิจารณาความเหมาะสมและความจำเป็นของครุภัณฑ์แต่ละรายการหรือแต่ละชุดตามลำดับความสำคัญ และความจำเป็นในการใช้งานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมาย ปริมาณและลักษณะงานนั้น ๆ และพิจารณาด้วยว่าครุภัณฑ์ที่จะเสนอตั้งงบประมาณนั้นมีความสอดคล้องกับแผนความต้องการหรือไม่

5. พิจารณาความเหมาะสมของคุณลักษณะ (Specification) และราคาครุภัณฑ์ที่ขอตั้ง หากเป็นครุภัณฑ์มาตรฐานให้ใช้ราคาตามบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ที่สำนักงานงบประมาณกำหนด

ถ้าเป็นครุภัณฑ์นอกมาตรฐาน ควรพิจารณาถึงคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นสาระสำคัญให้เหมาะสมกับการใช้งาน และพิจารณากำหนดราคาให้สอดคล้องกันด้วย โดยอาศัยข้อมูลราคาที่เคยอนุมัติสำหรับครุภัณฑ์รายการนั้นให้ส่วนราชการนั้นหรือส่วนราชการอื่นประกอบ

6. การพิจารณาตั้งงบประมาณค่าครุภัณฑ์บางประเภท ให้พิจารณากำหนดค่าใช้จ่ายหมวดอื่นที่เกี่ยวข้องให้ด้วย ขณะเดียวกันควรคำนึงถึงภาระงบประมาณที่จะเกิดขึ้นจากการมีครุภัณฑ์ประเภทนั้นในปีต่อไปด้วย เช่น ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาและค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น

7. สำหรับครุภัณฑ์ที่มีราคาสูง และต้องใช้เวลาในการจัดหาเกินกว่าปีงบประมาณ ก็อาจพิจารณาตั้งงบประมาณให้เฉพาะส่วนที่จำเป็นต้องใช้จ่ายในปีนั้น ๆ

ค่าที่ดิน มีข้อควรพิจารณาดังนี้

1. ความจำเป็นในการซื้อที่ดิน

ควรพิจารณาว่ามีเหตุผลความจำเป็นเพียงใด หน่วยงานที่ขอตั้งงบประมาณได้พิจารณาที่ดินราชพัสดุหรือที่สาธารณะเพื่อการรณรงคแล้วหรือไม่ประการใด หากเห็นว่ามี ความจำเป็น ควรจะต้องใช้ที่ดินพื้นที่เท่าไร โดยพิจารณาจากแผนการใช้ที่ดินประกอบ

2. ราคาที่ดินต่อหน่วย

ราคาที่ดินควรจะเป็นเท่าไร พิจารณาได้จากราคากลางที่ราชการกำหนด หรือราคาซื้อขายที่ดินบริเวณใกล้เคียงในขณะนั้น

นอกจากนี้ให้พิจารณาถึงภาระที่อาจตามมาจากการซื้อที่ดินผืนนั้น เช่น ค่าปรับปรุงที่ดิน ค่าก่อสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ในกรณีที่รัฐออกกฎหมายเวนคืนที่ดินเพื่อการก่อสร้างสาธารณประโยชน์ ให้พิจารณาตั้งงบประมาณเป็นค่าชดเชยที่ดินตามราคาที่คณะกรรมการประเมินราคาที่ดิน ได้กำหนดไว้แล้ว

สิ่งก่อสร้าง มีข้อควรพิจารณาดังนี้

1. ความจำเป็นในการก่อสร้างแต่ละรายการ ๆ ไป

2. พิจารณาแผนความต้องการสิ่งก่อสร้างแต่ละรายการ หรือทั้งหมดแล้วแต่กรณีว่า มีแผนความต้องการเท่าใด เหตุผลในการกำหนดความต้องการ ทั้งนี้ให้พิจารณาผังบริเวณและแบบแปลนประกอบด้วย

3. พิจารณาว่าหากไม่มีสิ่งก่อสร้างใหม่นี้แล้ว จะเกิดความเสียหายต่อราชการหรือส่วนรวมหรือไม่

4. พิจารณาลำดับความสำคัญก่อนหลัง ของสิ่งก่อสร้างแต่ละรายการ

5. ความพร้อมในการก่อสร้างส่วนราชการหรือความพร้อมที่จะดำเนินการได้ในปีที่ขอตั้งงบประมาณเพียงใด ได้แก่ สถานที่ที่จะก่อสร้างอยู่ในสภาพที่จะก่อสร้างได้ ความพร้อมในเรื่องเครื่องจักรอุปกรณ์ ตลอดจนอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

6. พิจารณาความเหมาะสมของลักษณะแบบ ขนาด รายละเอียดวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง หากมีแบบมาตรฐานสำนักงบประมาณกำหนดไว้ ก็ให้ใช้แบบและขนาดตามที่กำหนดไว้ในบัญชีมาตรฐานสิ่งก่อสร้างของสำนักงบประมาณ

ถ้าเป็นสิ่งก่อสร้างนอกมาตรฐาน ให้พิจารณาลักษณะแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างให้เหมาะสมกับการใช้งานหรือความต้องการโดยประหยัด

7. การพิจารณาสิ่งก่อสร้างบางรายการ ให้พิจารณากำหนดค่าใช้จ่ายหมวดอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย ขณะเดียวกันควรคำนึงถึงภาระงบประมาณที่จะเกิดขึ้นจากการตั้งสิ่งก่อสร้างรายการนั้น ๆ ในปีต่อไปด้วย เช่น ค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น

8. ราคาสิ่งก่อสร้างต่อหน่วย ให้พิจารณาใช้ราคาต่อหน่วย ตามที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานสิ่งก่อสร้างที่สำนักงบประมาณกำหนด หรือตามราคาต่อหน่วยและหลักเกณฑ์ของกรมโยธาธิการแล้วแต่กรณี กรณีที่ราคาสิ่งก่อสร้างเกินราคามาตรฐานก็ต้องมีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ

9. รายการก่อสร้างที่ดำเนินการโดยวิธีจ้างเหมา และมีระยะเวลาก่อสร้างเกิน 1 ปี ให้พิจารณาตั้งงบประมาณให้ภายในวงเงินที่คาดว่าจะได้จ่ายจริงในปีที่เริ่มขอตั้งงบประมาณ โดยพิจารณาระยะเวลาการก่อสร้างและวันที่คาดว่าจะเห็นสัญญาว่าจ้างมาประกอบการพิจารณา

10. รายการก่อสร้างที่ดำเนินรายการต่อเนื่องจากปีก่อน ให้พิจารณาตั้งงบประมาณให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่ได้ปฏิบัติจริงในปีก่อน โดยพิจารณาแผนดำเนินงานที่ปรับแล้วรวมทั้งวงเงินประกอบด้วย

5.7 ใช้จ่ายหมวดเงินอุดหนุน มีข้อพิจารณาดังนี้

1. ให้พิจารณาถึงความจำเป็น เป็นรายการ ๆ ไป
2. พิจารณาข้อผูกพันที่ต้องตั้งงบประมาณของแต่ละรายการ เช่น เงินอุดหนุน ค่าบำรุงสมาชิกองค์การระหว่างประเทศ หรือสถาบันอื่น ๆ ซึ่งจะต้องให้ตามข้อตกลงหรือตามมติคณะรัฐมนตรี
3. พิจารณาถึงความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายของรายการ เช่น การพิจารณาเงินอุดหนุนค่าบำรุงสมาชิกองค์การระหว่างประเทศ ให้พิจารณาอัตราค่าบำรุงสกุลเงินและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา
4. ในกรณีที่ต้องตั้งเงินอุดหนุนแยกตามลักษณะหมวดรายจ่าย ให้ชี้แนวทางและหลักเกณฑ์การพิจารณาของแต่ละหมวดรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยอนุโลม เช่น เงินอุดหนุนการศึกษาท้องถิ่น เงินอุด

หมุนทางหลวงท้องถิ่น เงินอุดหนุนเป็นค่าก่อสร้างอาคาร หรือถนนให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เงินอุดหนุนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและเงินอุดหนุนการกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นต้น

5.8 ใช้จ่ายหมวดรายจ่ายอื่น มีข้อควรพิจารณาดังนี้

1. พิจารณาถึงความจำเป็นแต่ละรายการ ๆ ไป
2. กรณีมีภาระผูกพัน เช่น รายการชำระหนี้เงินกู้ ให้พิจารณาถึงข้อผูกพันตามสัญญา เช่น เงินต้น อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา กำหนดระยะเวลาที่ต้องชำระ เป็นต้น
3. ในกรณีที่สามารแยกค่าใช้จ่ายตามลักษณะหมวดรายจ่ายได้ แต่สำนักงานประมาณต้องการกำกับดูแล ให้ชี้แนวทางและหลักเกณฑ์การพิจารณาของแต่ละหมวดรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยอนุโลม
4. กรณีเป็นค่าใช้จ่ายโครงการซึ่งตั้งไว้เป็นยอดรวมจะพิจารณาโดยถือว่าเป็นโครงการใหม่เลย โดยพิจารณาตั้งแต่เริ่มต้นเลยว่า โครงการนั้นมีความจำเป็นที่จะมีหรือไม่ ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ข้าพเจ้า นางนิยะดา อภิชชาติกัญจนกุล สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2526 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2534 ปัจจุบันรับราชการที่สำนักงานประมาณ สำนักงานนายก
รัฐมนตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย